

Jaký je stav korupce v ČR ?

Výsledky exkluzivního výzkumu společnosti Ipsos pro X. Fórum Zlaté koruny

14. června 2011

Nobody's Unpredictable

KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	
Metoda sběru dat	Online výzkum
Cílová skupina	Populace ČR ve věku 18- 65 let
Velikost vzorku	1 021 respondentů
Struktura vzorku	Kvótní výběr, reprezentativní pro populaci ČR v kategorii věku, pohlaví, vzdělání, regionu a velikosti místa bydliště, kvóty na základě údajů ČSÚ
Nástroj výzkumu	Jednotný strukturovaný dotazník
Termín provedení výzkumu	5.5. – 10.5.2011

Shrnutí výsledků

STATUS QUO KORUPCE

- 70% populace vnímá korupci jako jeden z největších současných problémů v ČR.
- Téměř všichni lidé jsou přesvědčeni, že aktéři korupčního jednání se vzájemně podporují a spolupracují. Podle názoru 84% obyvatel je v ČR vysoká míra korupce a vláda nemá skutečný zájem postihovat korupci.
- Korupční prostředí je dle názoru více než čtvrtiny obyvatel ČR nejvíce rozšířeno v politických stranách a na úřadech.

QUO VADIS KORUPCE

- 70% populace je ale názoru, že má smysl bojovat proti korupci.
- K omezování korupce v ČR dle obyvatel nejvíce přispěje systémová změna a zpřísnění trestů za korupci.
- Naprostá většina populace souhlasí s razantními způsoby boje proti korupci, od zabavování majetku při prokázání korupčního jednání, přes odposlechy, ochranu klíčových svědků až po agenty provokatéry.

Korupce jako jeden z hlavních problémů země

Korupce je podle populace jedním z největších současných problémů, vnímá ji tak více než dvě třetiny obyvatel (70 %), dokonce větší než je nezaměstnanost nebo zdražování. Tyto 3 problémy překonaly i problém nestability vlády, až s velkým odstupem následuje problém kriminality. Ještě intenzivněji vnímá problematiku korupce starší generace 55 – 65 let (84 %) a lidé s VŠ vzděláním (83 %).

Lidé jsou přesvědčeni, že aktéři korupčního jednání se vzájemně podporují a spolupracují (92 %).

Podle názoru 84% obyvatel je v ČR vysoká míra korupce a vláda nemá skutečný zájem postihovat

korupci. Nicméně 70% populace je názoru, že má smysl bojovat proti korupci! Obyvatelé Prahy, stejně jako lidé s VŠ vzděláním, si výrazně častěji myslí, že proti korupci by měli vedle státu bojovat i sami občané .

Vysokoškoláci si méně často myslí, že proti korupci nemá smysl bojovat (17 %).

Korupční prostředí je dle názoru více než čtvrtiny obyvatel ČR nejvíce rozšířeno v politických stranách a na úřadech. Korupci se „daří“ i na ministerstvech, naopak nejméně v sektoru bankovníctví. Nejhorší image mají politické strany u produktivní generace 25 – 35 let, téměř třetina (31 %) z nich uvádí, že v politických stranách je nejvíce rozšířena korupce.

Nástroje k potírání korupce

Naprostá většina populace souhlasí s razantními způsoby boje proti korupci, od zabavování majetku při prokázání korupčního jednání, přes odposlechy, ochranu klíčových svědků až po agenty provokatéry. Největší podporu má při omezování korupce nástroj „zabavování majetku“. Ještě výrazněji jsou pro všechny uvedené způsoby boje proti korupci lidé ve věkové kategorii 55 – 65 let, naopak mladá generace 18 – 24 let je své podpoře mírnější.

K omezování korupce v ČR dle obyvatel nejvíce přispěje systémová změna (29 %) a zpřísnění trestů za korupci (27 %). Důležitá je rovněž morálka lidí (17 %) v boji proti korupci. Naopak transparentnost při financování politických stran nemá šanci korupci výrazněji omezit (4 %). Reformu státní správy s cílem omezit korupci častěji požadují lidé ve věku 55 – 65 let (33 %). Ženy (31 %) považují zpřísnění trestů za korupci za důležitější formu omezování korupce než muži (22 %). Muži by na druhou stranu preferovali spíše systémovou změnu. Lidé s VŠ vzděláním jsou skeptičtější k efektu zpřísnění trestů za korupci, 21 % z nich uvádí, že by to pomohlo omezit korupci.

Více než čtyři pětiny obyvatel (83 %) se domnívají, že boj proti korupci jsou jen líbivá politická hesla a zároveň dodávají, že by zastupitelé a úředníci ve státní správě měli mít trestní odpovědnost za špatná rozhodnutí při hospodaření s veřejným majetkem. Více než dvě třetiny obyvatel souhlasí s názorem, že korupce se nedá vymýtit, a že úplatky jsou běžnou součástí života. Pro trestní odpovědnost za špatná rozhodnutí při správě veřejného majetku jsou častěji starší lidé ve věku 55 – 65 let (46 % rozhodně pro trestní odpovědnost) a muži (44 %). Lidé s VŠ vzděláním (68 %) a obyvatelé Prahy (64 %) častěji než ostatní věří, že transparentnost při zadávání veřejných zakázek pomůže omezit korupci.

Úplatky mezi lidmi

Desetina obyvatel se v posledním roce přímo setkala s korupcí, 3 % procenta lidí přiznaly poskytnutí úplatku. Zprostředkovaná zkušenost je mnohem vyšší, o korupci ve svém okolí slyšelo 43 % obyvatel, z toho **necelá desetina (7 %) korupci ohlásila**, protože takové jednání považují za správné a nesouhlasí s ním. Pokud lidé korupci neohlásili, bylo to především ze strachu nebo se jich případ osobně netýkal. Častěji se setkali s korupcí muži (13 %) oproti ženám (7 %). Více než ostatní ohlašují korupci mladí ve věku 18 – 24 let (14 %) a muži (10 %). S korupcí se zprostředkovaně setkali častěji obyvatelé Prahy (48 %).

Hlavní důvody, proč lidé ohlašují korupční jednání, je nesouhlas s úplatky a přesvědčení, že dělají správnou věc. Na druhé straně za rozhodnutím **nenahlásit korupci stojí často strach z problémů (15 %), popřípadě že se to dotýčných přímo netýká (24 %)** nebo jednání nepovažují za závažné (10 %). Téměř pětina lidí (17 %) je přesvědčena, že by se korupční jednání neprokázalo, nic by se nezměnilo, 5 % nedůvěřuje Policii ČR a příslušné státní instituce.

Nejběžnější úplatek

Z pohledu tzv. občanské (neinstitucionální) korupce je **nejběžnější úplatek ve zdravotnictví (57 % formou dárku, 9 % peníze)**. Další způsoby jsou již méně rozšířené, 4 % obyvatel daly úplatek policistovi. Dárek sestře nebo lékaři dávají častěji lidé ve věku 55 – 65 let (68 %).

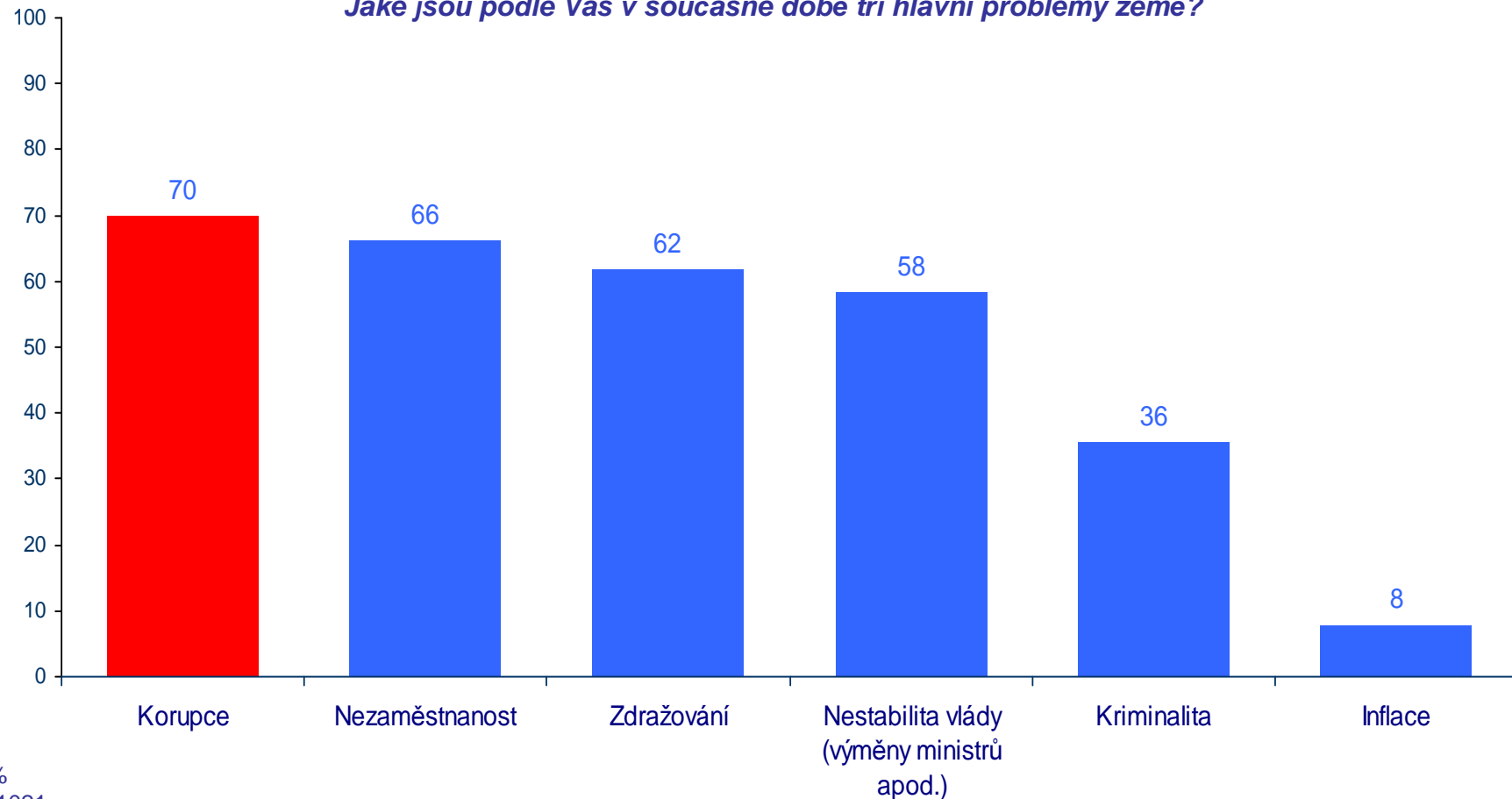

Detailní zjištění

Korupce je podle populace jedním z největších současných problémů, vnímá ji tak více než dvě třetiny obyvatel (70 %), dokonce větší než je nezaměstnanost nebo zdražování. Tyto 3 problémy překonaly i problém nestability vlády, až s velkým odstupem následuje problém kriminality. Ještě intenzivněji vnímá problematiku korupce starší generace 55 – 65 let (84 %) a lidé s VŠ vzděláním (83 %).

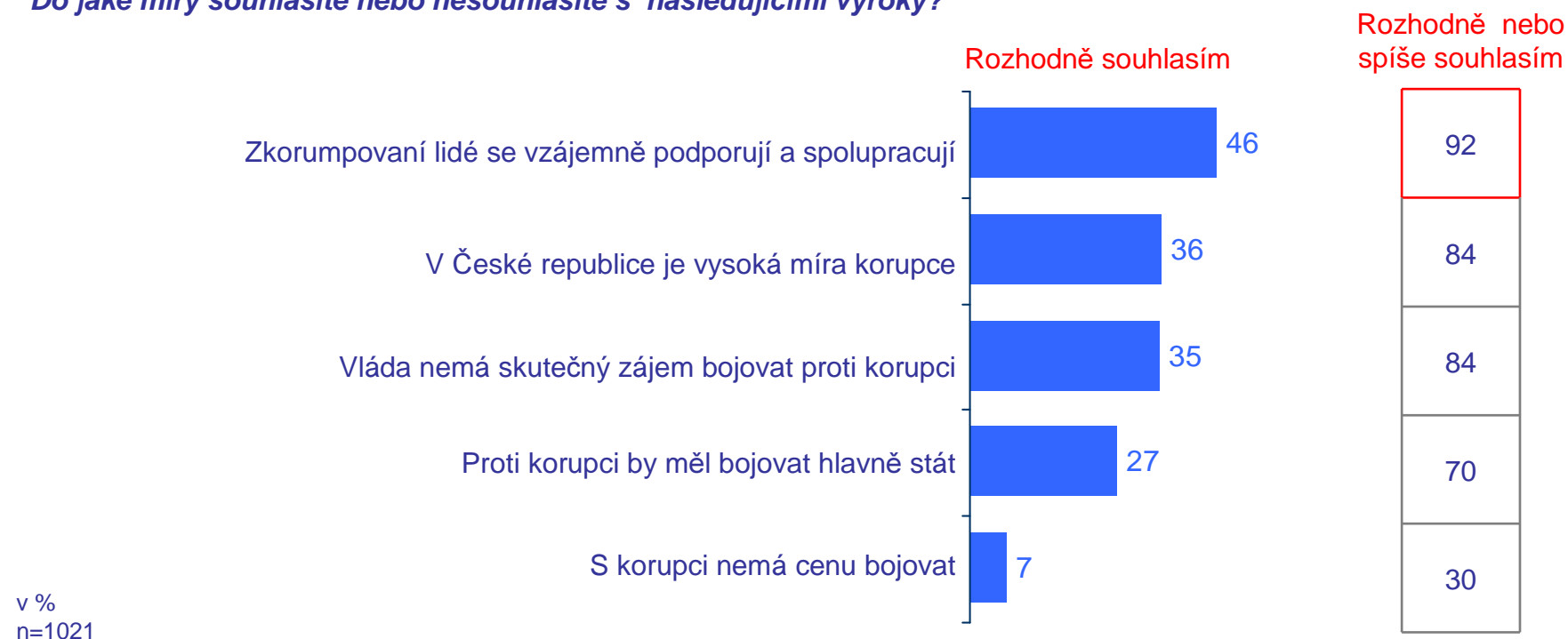
Jaké jsou podle Vás v současné době tři hlavní problémy země?

v %
n=1021

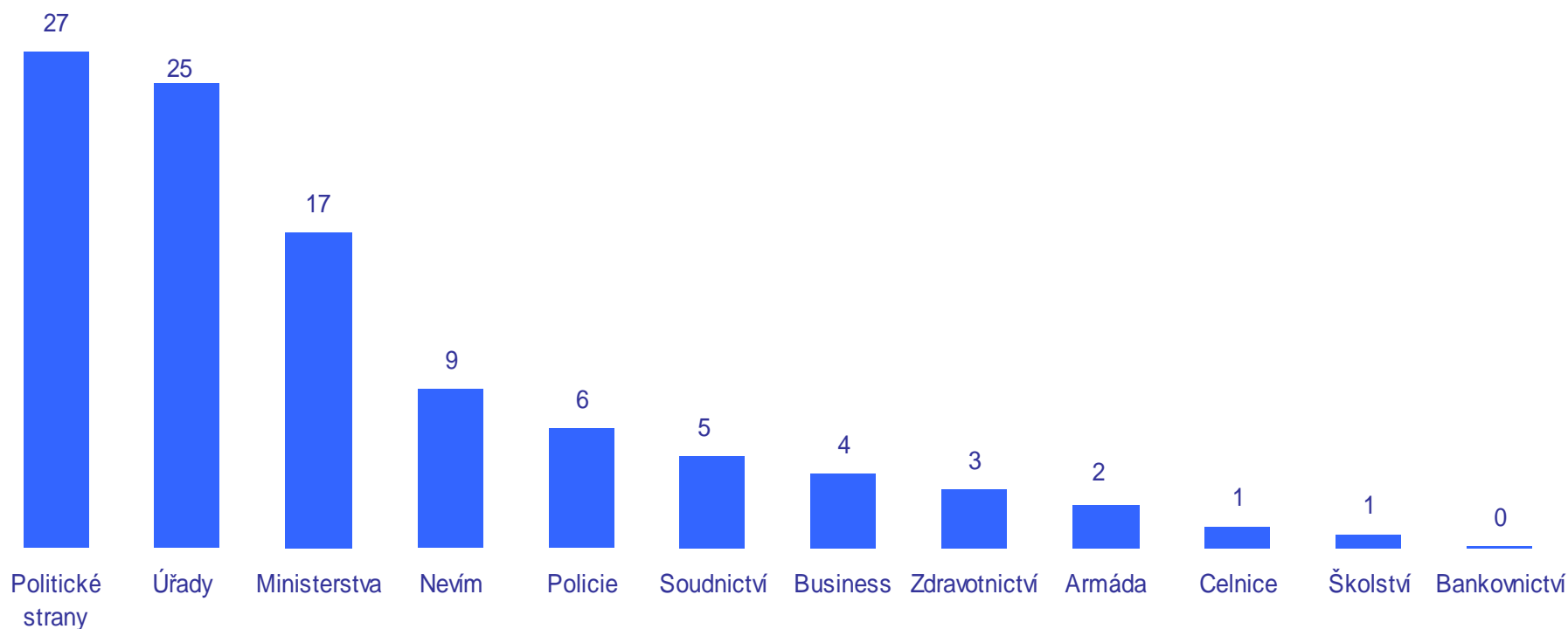
Lidé jsou přesvědčeni, že aktéři korupčního jednání se vzájemně podporují a spolupracují (92 %). Podle názoru 84% obyvatel je v ČR vysoká míra korupce a vláda nemá skutečný zájem postihnout korupci. Nicméně 70% populace je názoru, že má smysl bojovat proti korupci! Obyvatelé Prahy, stejně jako lidé s VŠ vzděláním, si výrazně častěji myslí, že proti korupci by měli vedle státu bojovat i sami občané. Vysokoškoláci si méně často myslí, že proti korupci nemá smysl bojovat (17 %).

Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

Korupční prostředí je dle názoru více než čtvrtiny obyvatel ČR nejvíce rozšířeno v politických stranách a na úřadech. Korupci se „daří“ i na ministerstvech, naopak nejméně v sektoru bankovníctví. Nejhorší image mají politické strany u produktivní generace 25 – 35 let, téměř třetina (31 %) z nich uvádí, že v politických stranách je nejvíce rozšířena korupce.

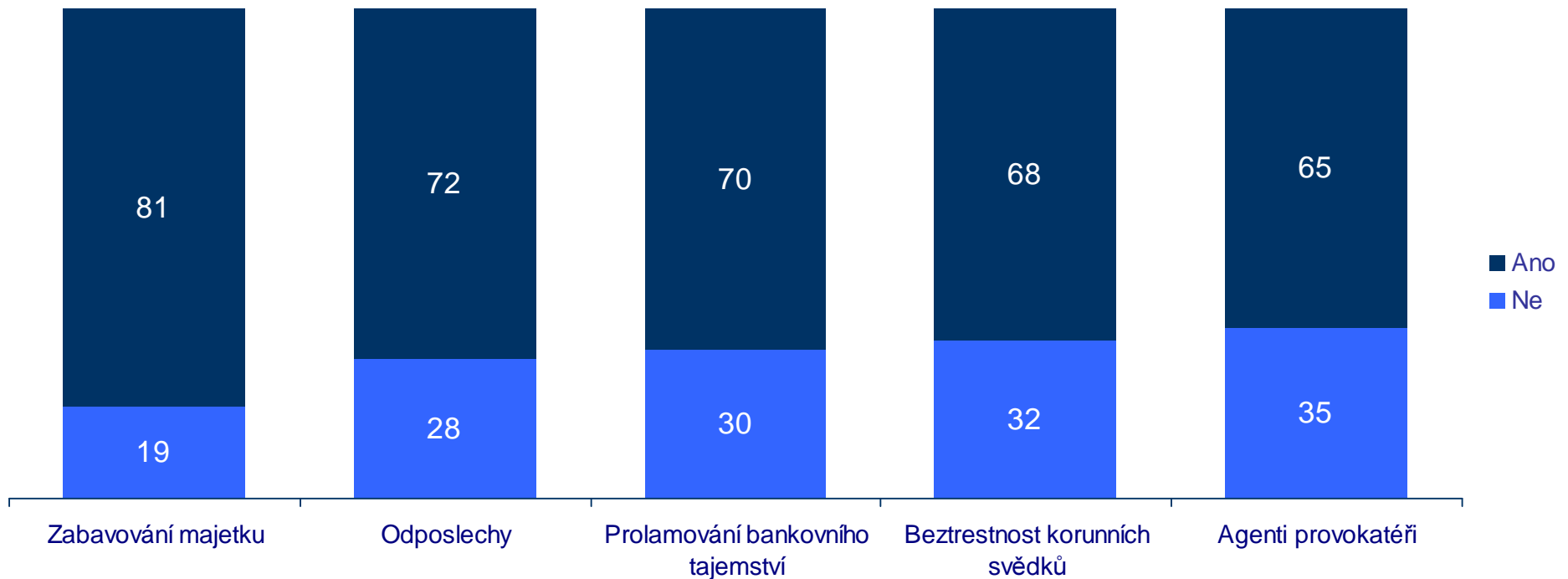
Ve které oblasti je podle Vás úplatkářství nejvíce rozšířeno?

v % n=1021

Naprostá většina populace souhlasí s razantními způsoby boje proti korupci, od zabavování majetku při prokázání korupčního jednání, přes odposlechy, ochranu klíčových svědků až po agenty provokatéry. Největší podporu má při omezování korupce nástroj „zabavování majetku“. Ještě výrazněji jsou pro všechny uvedené způsoby boje proti korupci lidé ve věkové kategorii 55 – 65 let, naopak mladá generace 18 – 24 let je své podpoře mírnější.

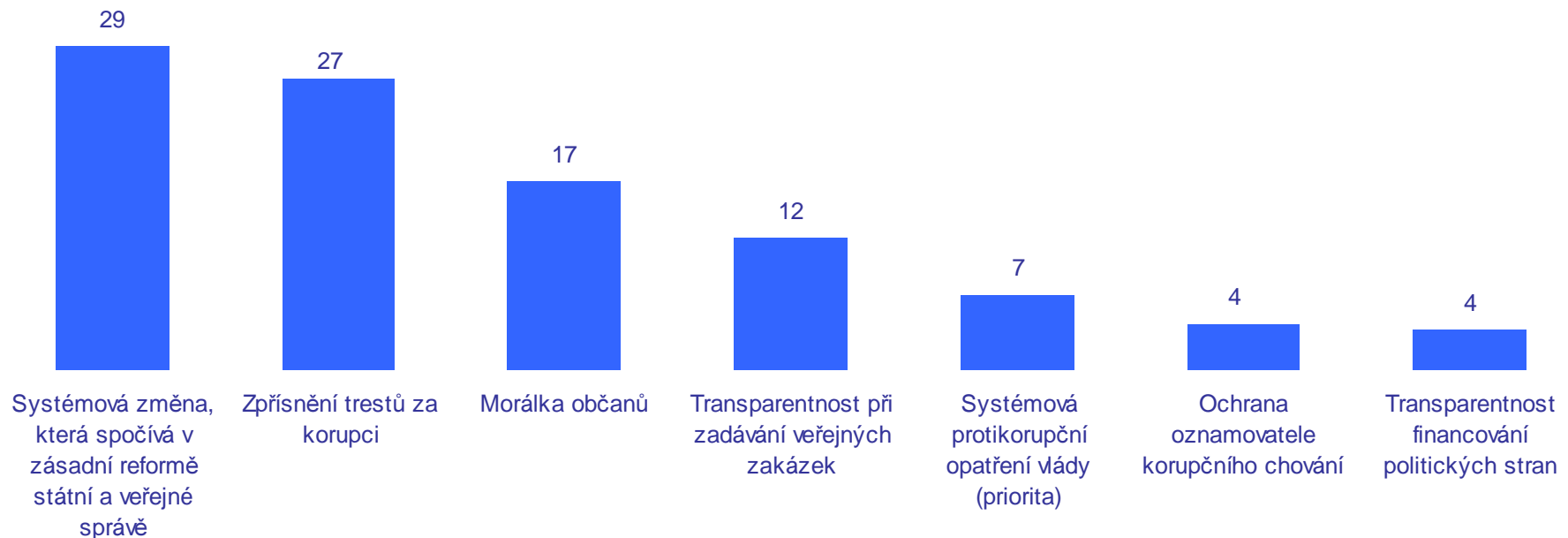
Měly by se při potírání korupce používat následující nástroje?

v %
n=1021

K omezování korupce v ČR dle obyvatel nejvíce přispěje systémová změna (29 %) a zpřísnění trestů za korupci (27 %). Důležitá je rovněž morálka lidí (17 %) v boji proti korupci. Naopak transparentnost při financování politických stran nemá šanci korupci výrazněji omezit (4 %). Reformu státní správy s cílem omezit korupci častěji požadují lidé ve věku 55 – 65 let (33 %). Ženy (31 %) považují zpřísnění trestů za korupci za důležitější formu omezování korupce než muži (22 %). Muži by na druhou stranu preferovali spíše systémovou změnu. Lidé s VŠ vzděláním jsou skeptičtější k efektu zpřísnění trestů za korupci, 21 % z nich uvádí, že by to pomohlo omezit korupci.

Co nejvíce přispěje k omezování korupce v ČR?

v %
n=1021

Více než čtyři pětiny obyvatel (83 %) se domnívají, že boj proti korupci jsou jen líbivá politická hesla a zároveň dodávají, že by zastupitelé a úředníci ve státní správě měli mít trestní odpovědnost za špatná rozhodnutí při hospodaření s veřejným majetkem. Více než dvě třetiny obyvatel souhlasí s názorem, že korupce se nedá vymýtit, a že úplatky jsou běžnou součástí života. Pro trestní odpovědnost za špatná rozhodnutí při správě veřejného majetku jsou častěji starší lidé ve věku 55 – 65 let (46 % rozhodně pro trestní odpovědnost) a muži (44 %). Lidé s VŠ vzděláním (68 %) a obyvatelé Prahy (64 %) častěji než ostatní věří, že transparentnost při zadávání veřejných zakázek pomůže omezit korupci.

Ohodnoťte na škále, do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky:

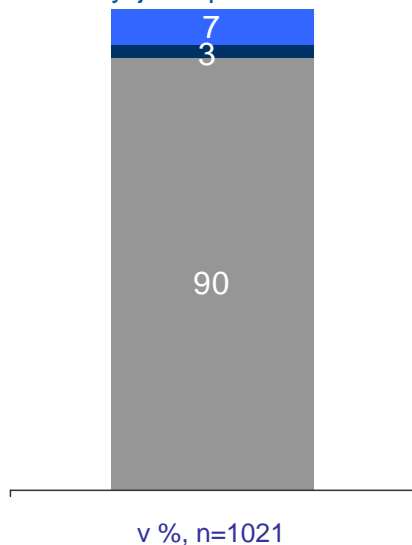
v %
n=1021

Desetina obyvatel se v posledním roce přímo setkala s korupcí, 3 % procenta lidí přiznaly poskytnutí úplatku. Zprostředkovaná zkušenost je mnohem vyšší, o korupci ve svém okolí slyšelo 43 % obyvatel, z toho necelá desetina (7 %) korupci ohlásila, protože takové jednání považují za správné a nesouhlasí s ním. Pokud lidé korupci neohlásili, bylo to především ze strachu nebo se jich případ osobně netýkal. Častěji se setkali s korupcí muži (13 %) oproti ženám (7 %). Více než ostatní ohlašují korupci mladí ve věku 18 – 24 let (14 %) a muži (10 %). S korupcí se zprostředkovaně setkali častěji obyvatelé Prahy (48 %).

Setkal/a s korupcí osobně

Setkal/a jste se někdy osobně za posledních 12 měsíců s korupcí?

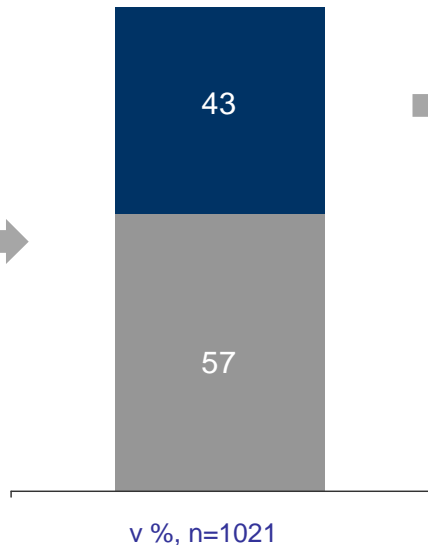
- ano, ale úplatek jsem nedal
- ano a úplatek jsem dal
- nebyl jsem požádán

Setkal/a zprostředkovaně

Setkal/a jste se někdy alespoň zprostředkovaně s korupcí?

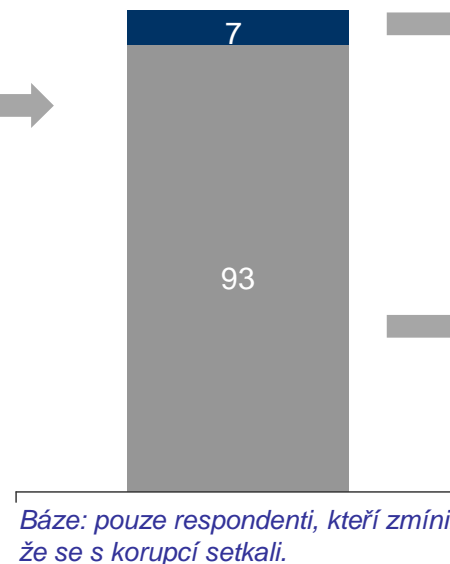
- Ne
- Ano

Ohlásil/a či neohlásil/a

Ohlásil/a jste, že jste se setkal/a s korupčním jednáním?

- Ne
- Ano

Hlavní důvody pro **ohlášení** korupčního jednání

- nesouhlas s takovým jednáním a nelíbí se jim (29%)
- nahlášení tohoto jednání přišlo správně (26%).

Hlavní důvody pro **neohlášení** korupčního jednání

- netýkalo se jich osobně, pouze z doslechu (24%)
- dále strach ze msty a nechtěli mít problémy (15%).

Hlavní důvody, proč lidé ohlašují korupční jednání, je nesouhlas s úplatky a přesvědčení, že dělají správnou věc. Na druhé straně za rozhodnutím nenahlásit korupci stojí často strach z problémů (15 %), popřípadě že se to dotýká přímo netýká (24 %) nebo jednání nepovažují za závažné (10 %). Téměř pětina lidí (17 %) je přesvědčena, že by se korupční jednání neprokázalo, nic by se nezměnilo, 5 % nedůvěřuje Policii ČR a příslušné státní instituce.

Důvody ohlášení

Ohlásila jste, že jste se setkala s korupčním jednáním?
Proč jste ohlásil/a..

v %
n=31

Báze: pouze respondenti, kteří zmínili, že se s korupcí setkali.

Důvody neohlášení

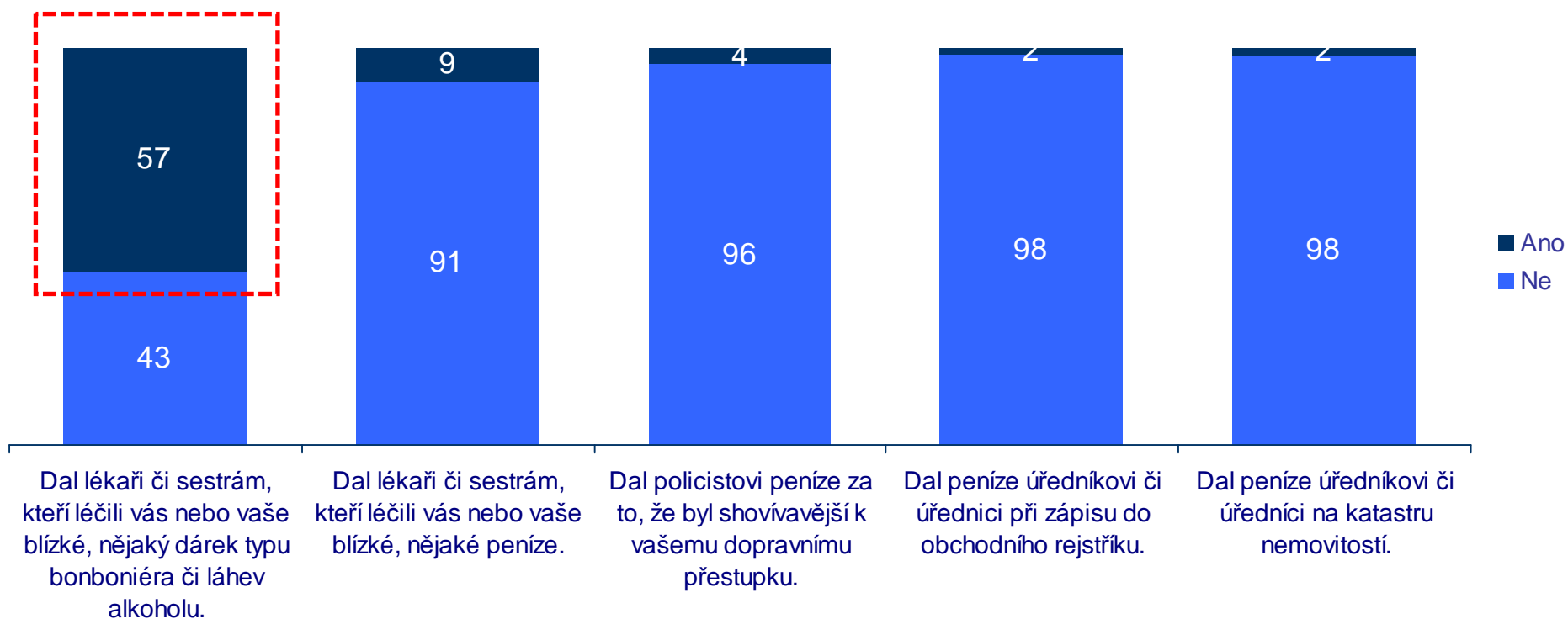
Ohlásila jste, že jste se setkala s korupčním jednáním?
Proč jste neohlásil/a.

v %
n=404

Z pohledu tzv. občanské (neinstitucionální) korupce je nejběžnější úplatek ve zdravotnictví (57 % formou dárku, 9 % peníze). Další způsoby jsou již méně rozšířené, 4 % obyvatel daly úplatek policistovi. Dárek sestře nebo lékaři dávají častěji lidé ve věku 55 – 65 let (68 %).

Udělal jste někdy v životě jednu z následujících věcí?

v %
n=1021

O Ipsosu

Ipsos Tambor poskytuje komplexní služby v oblasti výzkumu trhu a veřejného mínění včetně konzultační činnosti. Má za sebou více než 19 let činnosti – v r. 1992 vznikla společnost Tambor, která se v r.v roce 2006 stala součástí sítě Ipsos - jedné z největších světových výzkumných sítí v oblasti výzkumu trhu. Ipsos Tambor spolupracuje s pobočkami sítě Ipsos v 66 zemích světa a disponuje více než stovkou zkušených pracovníků v ČR.

Ipsos Tambor se v r. 2009 stal největší agenturou výzkumu trhu a veřejného mínění v ČR z hlediska dosaženého obratu.

Ipsos Tambor je členem profesních organizací ESOMAR a SIMAR, řídí se dle jejich etických principů a metodických pravidel.

Ipsos Tambor je dlouhodobým partnerem soutěže i akcí Zlaté koruny.

Kontakty

Tomáš Macků

Research & Communication Director CR,SR

tomas.macku@ipsos.com

GSM: +420 774 646 799

Michal Straka

Product & Business Development Director

michal.straka@ipsos.com

GSM: +420 731 534 206

Ipsos Tambor, Národní 6, 110 00 Praha 1, tel.: +420 226 513 111,
Ipsos Tambor SR, Kolárska 1, 811 06 Bratislava, tel.:+421 252 932 142

www.ipsos.cz www.ipsos.com